

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

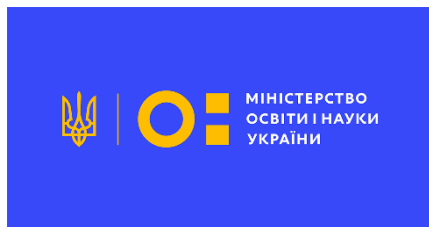

**збірник тез доповідей III міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**24-26 квітня 2025 року
Полтава, Україна**

EURÓPSKY INŠTITÚT DALŠIEHO VZDELÁVANIA
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Рада молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Громадська організація «ПРО ОСВІТ»

Рада молодих вчених Національної Академії Наук України

Національний Центр Судових Експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова

Факультет менеджменту, Лодзинський університет, Польща

Інтерактивна академія «Casa de Ucraina», Валенсія, Іспанія

Університет Матея Бела, Банська Бистриця, Словаччина

Європейський інститут подальшої освіти, Словаччина

Центр науково-дослідної співпраці: Польща-Україна

Меморіальний університет Ньюфаундленду, Канада

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(24-26 квітня 2025 року)**

**Полтава - Миргород – Лубни
Україна**

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Олена КАРАМАН, голова комітету, доктор педагогічних наук, професор, ректор Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

СПІВГОЛОВИ КОМІТЕТУ

Віталій КУРИЛО, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор, голова вченої ради ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», академік Національної академії педагогічних наук України;

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Світлана ВОВК, доктор політичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Володимир МОРОЗ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, голова первинної профспілкової організації ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вячеслав ЧЕБОТАРЬОВ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», професор Лодзінського університету, Республіка Польща;

Єва ВАЛІНСЬКА, доктор хабілітований, професор, декан факультету менеджменту Лодзінського університету, Польща;

Томаш ЧАПЛЯ, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, Польща;

Беата ГЛІНКОВСЬКА-КРАУЗЕ, доктор хабілітований, професор, заступник декана факультету менеджменту Лодзінського університету, Голова Центру науково-дослідницького співробітництва Польща – Україна, Республіка Польща;

Йозеф ЗАТКО, почесний доктор, доктор права, доктор філософії, Президент Європейського інституту подальшої освіти, Словацька Республіка;

Єгор ЧЕБОТАРЬОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»; доктор, ад'юнкт Лодзінського університету, Республіка Польща;

Ольга КАТАРАГА, доктор юридичних наук, директор Національного Центру Судових Експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова.

НАУКОВА РАДА

Олена КАРАМАН, доктор педагогічних наук, професор, ректор ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Віталій КУРИЛО, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор, голова вченої ради ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», академік Національної академії педагогічних наук України;

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Світлана ВОВК, доктор політичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вячеслав ЧЕБОТАРЬОВ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і маркетингу ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», професор Лодзінського університету, Польща;

Беата ГЛІНКОВСЬКА-КРАУЗЕ, доктор хабілітований, професор, заступник декана факультету менеджменту Лодзінського університету, Голова Центру науково-дослідницького співробітництва Польща – Україна, Польща;

Єва ВАЛІНСЬКА, доктор хабілітований, професор, декан факультету менеджменту Лодзінського університету, Польща;

Томаш ЧАПЛЯ, доктор хабілітований, професор Лодзінського університету, декан факультету менеджменту, Польща;

Йозеф ЗАТКО, почесний доктор, доктор права, доктор філософії, Президент Європейського інституту подальшої освіти, Словаччина;

Єгор ЧЕБОТАРЬОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»; доктор, ад'юнкт Лодзінського університету, Польща.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Ольга КОРИНСЬКА, голова комітету, викладач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, голова Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Марина БЄЛІК, заступник голови комітету, викладач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу, член Ради молодих учених і здобувачів освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Анна БРАЇЛКО, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства і торговельного підприємництва, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Катерина КОВАЛЕНКО, асистент кафедри початкової освіти, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Євгенія СЕМЕНОВА, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»;

Вікторія БОРИСЕНКО, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, член Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».

Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти :

- A43** збірник тез доповідей III міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Полтава, 24-26 квітня 2025 року). Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025. – 564с.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Державного Закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» від 30 травня 2025 р. (протокол №11)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів,
за виклад, зміст і достовірність яких відповідають автори.
Погляди, відображені у публікаціях, не завжди можуть співпадати
з офіційною позицією організаторів конференції.*

**©Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка», 2025**

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Листопад Олексій Анатолійович,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної педагогіки,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна,
lystopad.oa@pdpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-3121-324X>

У сучасному світі цифровізація освіти відкриває нові можливості для формування дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти. Водночас цей процес супроводжується низкою викликів, що зумовлені швидкими змінами в технологіях, зростаючими вимогами до самостійної наукової діяльності студентів та необхідністю адаптації традиційних методів навчання до цифрового освітнього середовища. Формування дослідницької компетентності передбачає розвиток умінь критично аналізувати інформацію, використовувати цифрові ресурси для наукового пошуку, проводити експериментальні дослідження та ефективно презентувати результати. Проте, у сучасному освітньому просторі спостерігається недостатній рівень інтеграції цифрових інструментів у науково-дослідницьку діяльність студентів, що може знижувати ефективність їхньої підготовки як майбутніх фахівців.

Наукове значення проблеми формування дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти полягає у вивченні механізмів та методів інтеграції цифрових технологій у процес розвитку дослідницької компетентності студентів, що сприяє створенню нових підходів до організації наукової діяльності, зокрема через застосування штучного інтелекту, великих даних, віртуальних лабораторій тощо. Практичне значення проблеми формування дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти в умовах цифрового освітнього середовища полягає у розробці методичних рекомендацій щодо використання цифрових платформ, онлайн-бібліотек, наукометричних баз даних та інших інструментів для формування дослідницької компетентності студентів. У результаті реалізації відповідних стратегій можливе підвищення рівня підготовки майбутніх науковців та професіоналів, здатних до ефективної роботи в умовах цифрового суспільства.

Формування дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти в умовах цифрового освітнього середовища є актуальною темою сучасних наукових досліджень. Останні публікації (В. П. Андрущенко, В. Ю. Биков, Р. С. Гуревич, А. М. Гуржій, В. Г. Кремень, В. І. Луговий, О. І. Ляшенко, С. М. Ніколаєнко, П. Ю. Саух, С. О. Сисоєва, О. М. Топузов та ін.) висвітлюють різні аспекти цієї проблеми, зокрема інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес, розвиток цифрової грамотності та використання проектної діяльності. Загалом, сучасні дослідження (О. Ю. Буров, Т. А. Вакалюк, М. П. Лещенко, С. Г. Литвинова, О. В. Овчарук, В. П. Олексюк, О. М. Спирін та ін.) підкреслюють необхідність інтеграції цифрових технологій у освітній процес для розвитку дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти. Використання проектної діяльності, підвищення цифрової грамотності та адаптація освітніх програм до сучасних вимог є ключовими напрямками у вирішенні цієї проблеми.

Метою дослідження є аналіз особливостей формування дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти в умовах цифрового освітнього середовища.

Формування дослідницької компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти є важливим аспектом підготовки сучасних педагогів, які повинні володіти не лише теоретичними знаннями, але й уміннями проводити наукові дослідження, аналізувати та інтерпретувати їх результати. Дослідницька компетентність формується через поєднання теоретичних знань з педагогіки, психології, методології наукових досліджень та практичних навичок їх застосування. Важливим є включення до освітніх програм освітніх компонентів (навчальних дисциплін), спрямованих на розвиток дослідницьких умінь, таких як методологія наукових досліджень, статистична обробка даних, академічне письмо тощо. Потрібно зауважити, що використання активних методів навчання, таких як проблемне навчання, проєктна діяльність, кейс-стаді, дослідницькі семінари, участь у наукових конференціях, круглих столах, наукових проєктах сприяє розвитку вмінь визначати проблему дослідження, формулювати гіпотези, обирати методи та інструменти дослідження, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати отримані дані.

Крім того, слід звернути увагу на те, що дослідницька компетентність формується через інтеграцію знань з різних дисциплін: педагогіки, психології, соціології, філософії освіти тощо. Використання міждисциплінарних підходів дозволяє розглядати педагогічні проблеми з різних точок зору. Важливим елементом формування дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти є виконання студентами самостійних дослідницьких робіт, таких як курсові, магістерські проєкти, наукові статті, яке передбачає наставництво з боку викладачів, що включає консультування, рецензування робіт, допомогу у виборі методів дослідження.

На основі аналізу наукової літератури [1; 2] можемо стверджувати, що формування дослідницької компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти є багатоаспектним процесом, який вимагає системного підходу, інтеграції теоретичних та практичних знань, а також активного залучення студентів до наукової діяльності, що дозволяє підготувати фахівців, здатних ефективно вирішувати складні педагогічні завдання та впроваджувати інновації в освітній процес. Сучасна педагогічна освіта зазнає значних трансформацій під впливом цифрових технологій, що зумовлює необхідність формування дослідницької компетентності у майбутніх педагогів. В умовах цифрового освітнього середовища здобувачі освіти отримують нові можливості для проведення досліджень, аналізу інформації, обробки даних та апробації результатів.

Дослідницька компетентність здобувачів вищої освіти – це сукупність знань, умінь, навичок та особистісних якостей, які забезпечують здатність студентів самостійно здійснювати науково-дослідну діяльність, критично оцінювати інформацію, застосовувати наукові методи для вирішення проблем та генерувати нові знання. Дослідницька компетентність передбачає: володіння методологією наукових досліджень; сформованість вмінь формулювати проблеми, гіпотези, завдання дослідження; сформованість навичок збору, аналізу та інтерпретації даних; здатність до наукової комунікації (публікації, презентації результатів); етичну відповідальність у проведенні досліджень. Формування дослідницької компетентності є важливим для підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних до інноваційної діяльності та вирішення актуальних проблем у своїй галузі.

Встановлено, що дослідницька компетентність включає такі складові: методологічна обізнаність – знання основних підходів та методів наукового дослідження; аналітичне мислення – здатність обробляти, узагальнювати та інтерпретувати інформацію; практичні навички – уміння застосовувати дослідницькі методи та інструменти; цифрова грамотність – здатність працювати з електронними базами даних, програмами для аналізу інформації та іншими цифровими інструментами; комунікаційні

навички – вміння представляти результати досліджень, аргументувати висновки та співпрацювати з іншими дослідниками.

Аналіз наукової літератури [3; 4; 5] показав, що цифрове освітнє середовище сприяє формуванню дослідницької компетентності завдяки: доступу до великих масивів інформації (електронні бібліотеки, наукометричні бази, відкриті освітні ресурси); використанню цифрових інструментів для обробки даних (SPSS, NVivo, Python, Excel); застосуванню інтерактивних платформ (Moodle, Google Classroom, Coursera); можливості дистанційної співпраці (спільні дослідження через Zoom, Google Docs, Miro); автоматизації процесів обробки та аналізу інформації (штучний інтелект, машинне навчання, нейромережі).

Вдалося зафіксувати, що для ефективного формування дослідницької компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти використовуються такі методи: проєктна діяльність – розробка власних наукових проєктів із застосуванням цифрових технологій; проблемне навчання – вирішення реальних педагогічних задач через дослідницький підхід; моделювання та симуляції – використання віртуальних лабораторій та навчальних симуляторів; колаборативні технології – робота в команді над дослідницькими завданнями з використанням цифрових комунікаційних платформ; автоматизований аналіз даних – використання програмного забезпечення для збору, обробки та аналізу інформації.

Здійснене дослідження дає можливість стверджувати, що використання цифрових технологій в освітньому процесі сприяє розширенню можливостей здобувачів вищої педагогічної освіти у проведенні досліджень, доступі до сучасних наукових ресурсів та інструментів аналізу даних. В умовах цифрового освітнього середовища формуються ключові дослідницькі навички, зокрема робота з науковими джерелами, аналіз інформації, оцінка її достовірності та застосування отриманих результатів на практиці. Цифрові платформи та сервіси дозволяють здобувачам освіти взаємодіяти з викладачами, експертами та колегами, що сприяє обміну знаннями та підвищенню ефективності дослідницької діяльності.

В ході дослідження з'ясовано, що використання цифрових технологій дає змогу адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб та темпу організації освітнього процесу здобувачів, що підвищує їхню мотивацію та зацікавленість у дослідницькій діяльності. У цифровому освітньому середовищі активне впровадження методів проблемного навчання, проєктної діяльності та кейс-методів сприяє розвитку дослідницької компетентності. Попри численні переваги, існують і труднощі, зокрема недостатня цифрова грамотність окремих здобувачів освіти, потреба в якісному технічному забезпеченні та необхідність розробки ефективних методик оцінювання рівня сформованості дослідницької компетентності.

Отже, цифрове освітнє середовище виступає потужним інструментом для формування дослідницької компетентності майбутніх педагогів, створюючи умови для інтеграції наукових досліджень у професійну діяльність та сприяючи формуванню висококваліфікованих фахівців. Проведене дослідження доводить, що формування дослідницької компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти в умовах цифрового освітнього середовища є важливим напрямом підготовки сучасних педагогів. Використання цифрових технологій сприяє розширенню можливостей для досліджень, підвищенню їхньої якості та ефективності, а також забезпечує інтеграцію в глобальний науково-освітній простір. Необхідною умовою успішного формування дослідницької компетентності є поєднання традиційних методів навчання з інноваційними цифровими підходами, що дозволяє підготувати конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти.

Список використаної літератури

1. Бойчук Ю., Боярська-Хоменко А., Рибалко Л. Формування науково-

дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах упровадження технологій дистанційного навчання. *Новий Колегіум*. 2023. № 3 (111). С. 74–81. DOI: <https://doi.org/10.30837/nc.2023.3.74>. 2. Гагарін М., Кошлаба А. Особливості формування дослідницької компетентності студентської молоді у педагогічних закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина»)*. 2023. №12 (30). С. 159–167. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12\(30\)-159-167](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12(30)-159-167). 3. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник для студентів зі спеціальності А2 Дошкільна освіта (0112 Training for pre-school teachers). Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2025. 304 с. 4. Листопад О. А., Мардарова І. К. Теоретико-методичні засади формування готовності майбутніх вихователів до використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації пізнавальної діяльності дошкільників: моногр. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 206 с. 5. Листопад О. А. Теоретико-методичні засади формування професійно-творчого потенціалу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів : [монографія] Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2015. 328 с.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ III МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Українською та англійською мовами

Відповідальна за випуск **Ольга КОРІНСЬКА**
Оригінал-макет **Ольга КОРІНСЬКА**
Дизайн обкладинки **Євгенія СЕМЕНОВА**

Адреса оргкомітету та редакційної колегії:
вул. Івана Банка, 3, ауд.419а, м. Полтава, Україна
E-mail: radalnuconference@gmail.com

